

Navodila za odgovorno uporabo umetne inteligence pri študiju FSD UL

*Akademsko integriteta, varstvo podatkov in odgovornost v
socialnem delu (Študijsko leto 2026 / 2027¹)*

1**Preverite navodila pri predmetu.**

Dovoljena uporaba generativne umetne inteligence (UI) se lahko razlikuje glede na učne cilje, vrsto naloge in način preverjanja znanja, zato glede rabe vedno odloča izvajalka predmeta. Pričujoča navodila uporabite, kadar niso podana posebna navodila pri predmetu, ali če podana navodila niso dovolj izčrpna.

2**Ostanite avtorica oziroma avtor.**

Tudi kadar je določena oblika uporabe UI morebiti dovoljena, morajo ideje, argumentacija, analiza, etična presoja in končno besedilo vedno izkazovati vaše lastno delo in znanje.

3**Varujte uporabnice in uporabnike.**

V UI ne nalagajte ničesar, kar vsebuje informacije o resničnih uporabnicah in uporabnikih socialnega dela ali druge občutljive podatke.

4**Preverite vsako trditev in vsak vir.**

UI lahko ustvari napačne podatke, izmišljene navedbe, pristranske razlage in zelo prepričljive napake, zato preverite vsako trditev in vir, če UI uporabljate.

5**Uporabo razkrijte.**

Kadar uporabljate UI, navedite orodje, namen, obseg uporabe in način preverjanja.

6**Prevzemite odgovornost.**

Za oddano pisno besedilo ali nalogo, njegove vire, jezik, morebitno pristranskost in kršitve zaupnosti odgovarja tisti, ki jo je oddal.

¹ Vedno preverite, da uporabljate različico veljavno v akademskem letu, v katerem oddajate naloge.

Navodila za odgovorno uporabo umetne inteligence pri študiju FSD UL

Uvodna pojasnila	3
Navodila za odgovorno uporabo umetne inteligence pri študiju	6
1. INTEGRITETA PRI ŠTUDIJU IN AVTORSTVO	7
2. KAKO UI UPORABLJATI KRITIČNO	7
3. VAROVANJE INFORMACIJ IN ZASEBNOSTI UPORABNIKOV IN UPORABNIC	8
4. UPORABA UI PRI RAZISKOVANJU IN ŠTUDIJSKI PRAKSI	10
5. TRANSPARENTNOST: KAKO UPORABO UI RAZKRITI	12
6. NEDOVOLJENA RABA.....	13
7. NA KRATKO: KAJ JE DOVOLJENO IN PREPOVEDANO	14
8. KONTROLNI SEZNAM PRED ODDAJO NALOGE	15
9. INFORMACIJE	15
PRILOGA 1: Primer Izjave, ki se uporablja pri oddaji pisnih izdelkov	16
IZJAVA O UPORABI GENERATIVNE UMETNE INTELIGENCE.....	16
Dokumenti, uporabljeni pri pripravi <i>Navodil za odgovorno uporabo umetne inteligence pri študiju FSD UL</i>	17
Kolofon	17

Uvodna pojasnila

Zakaj so omejitve pri študiju socialnega dela strožje kot na nekaterih drugih fakultetah?

Navodila, ki so pred vami, so temeljito premišljena iz različnih perspektiv: znanja, strokovnih kompetenc, etične ravni in drugih vidikov socialnega dela. **Omejitve ne izhajajo iz splošnega zavračanja umetne inteligence, temveč iz posebnosti socialnega dela in odgovornosti do ljudi, s katerimi socialne delavke in delavci sodelujejo.** Na nekaterih drugih študijskih področjih je mogoče UI uporabljati predvsem za obdelavo javno dostopnih besedil, neosebnih podatkov, matematičnih modelov, programske kode ali povsem hipotetičnih primerov, zato so tam pravil ali navodila glede rabe lahko drugačna.

Pričujoča navodila so pomembna zaradi učnih ciljev v socialnem delu. **Namen študija socialnega dela je, da študentke in študenti razvijejo sposobnost poslušanja, razumevanja konteksta, kritične analize, refleksije razmerij moči, etičnega presojanja in utemeljevanja strokovnih odločitev.** Predvsem je eden od ciljev študija tudi, da znamo vzpostavljati odnose z ljudmi in z njimi aktivno in strokovno sodelujemo v realnih situacijah. Če te procese nadomesti UI, študentka ali študent ne razvija kompetenc, za katere se izobražuje. UI tudi ne more prevzeti poklicne, raziskovalne ali etične odgovornosti za morebitno napačno, pristransko ali škodljivo razlago.

Pri raziskovanju in praktičnem izobraževanju v socialnem delu pa gradivo praviloma nastaja v odnosih z resničnimi ljudmi in pogosto vsebuje informacije o zdravju, duševnih stiskah, nasilju, revščini, družinskih razmerah, hendikepu, migracijskem statusu, spolnosti, kazenskih in upravnih postopkih ter uveljavljanju socialnih pravic. Takšnih podatkov pogosto ni mogoče zanesljivo anonimizirati zgolj z odstranitvijo imena. Oseba je lahko prepoznavna iz kombinacije podatkov o starosti, kraju, družinskih okoliščinah, instituciji, življenjskih dogodkih ali uporabljeni storitvi. Navedba »uporabnica A« zato še ne pomeni, da gradivo ne vsebuje osebnih podatkov.

Socialno delo temelji na odnosni in poklicni zaupnosti, spoštovanju dostojanstva, participaciji ter odgovornosti za strokovno presojo. Pri vnosu gradiva v orodje UI podatke posredujemo tretjemu sistemu, pri čemer praviloma nimamo zadostnega nadzora nad njihovim shranjevanjem, nadaljnjo

obdelavo, morebitno uporabo za razvoj sistema, dostopom drugih oseb in dokončnim izbrisom.

Soglasje uporabnika ali uporabnice za uporabo njihovih podatkov v orodjih UI ni dovolj. Soglasje za sodelovanje v raziskavi ali sodelovanje s strokovnimi delavkami v socialnovarstveni organizaciji ne pomeni tudi soglasja za posredovanje podatkov v orodje UI (oziroma njegovim lastnikom). **V vsakdanjem študijske delu to pomeni, da ne smemo podatkov uporabljati v UI;** za uporabo morajo namreč biti zagotovljeni pogoji – t.j. ustrezna pravna podlaga, presoja ustrezne komisije za raziskovalno etiko, varnostni ukrepi, točno določeno orodje za to uporabo in vsa odgovornost za tovrstno obdelavo.

Razvoj strokovnih kompetenc

Strokovne kompetence v socialnem delu se ne razvijajo le s poznavanjem pravih odgovorov, temveč predvsem skozi proces opazovanja, poslušanja, razmišljanja, preverjanja različnih razlag in utemeljevanja odločitev. Študentke in študenti se morajo naučiti:

- prepoznati pomen človekove izkušnje v njenem socialnem, institucionalnem in življenjskem kontekstu;
- razlikovati med dejstvi, domnevami, interpretacijami in vrednostnimi sodbami;
- prepoznavati etične dileme, razmerja moči in možne posledice svojega ravnanja;
- razumeti protislovne, nepopolne in dvoumne informacije;
- utemeljiti strokovno presojo ter zanjo prevzeti odgovornost;
- reflektirati lastne vrednote, čustvene odzive, predsodke in položaj v odnosu do uporabnic in uporabnikov.

Prav zahtevno in včasih negotovo razmišljanje je bistveni del učenja. Če študentka ali študent opis primera, raziskovalno gradivo ali strokovno dilemo najprej posreduje UI in nato prevzame ponujeno analizo, je prikrajšan_a za proces, v katerem bi moral_a sam_a prepoznati problem, oblikovati vprašanja, primerjati možne razlage in presoditi njihove posledice.

Pri tem lahko nastane nevarna razlika med videzom in dejansko ravno usposobljenosti (študentka ali študent dejansko ne razvije razumevanja, ki ga besedilo navidezno izkazuje). Oseba lahko ob pomoči UI pripravi strokovno zvenečo analizo, vendar je brez orodja ne zna pojasniti, kritično preveriti ali uporabiti v nepredvidljivi situaciji. **V socialnem delu, kjer strokovne odločitve vplivajo na pravice, varnost in življenjske možnosti ljudi, takšen videz kompetentnosti ne more nadomestiti dejansko razvite strokovne presoje.**

UI tudi ne zaznava odnosnih razsežnosti na način, kot jih mora razumeti socialna delavka ali delavec. Ne more opazovati molka, zadrege, sprememb v odnosu, pomena zaupanja ali vpliva institucionalne avtoritete. Ne more prevzeti odgovornosti za odločitev in ne sodeluje v resničnem strokovnem odnosu. **Zato UI ne more nadomestiti izkušenj, refleksije, mentorstva in supervizije, skozi katere se razvija poklicna kompetentnost.**

Razvoj znanosti socialnega dela

Premišljene omejitve so pomembne tudi za razvoj socialnega dela kot samostojne znanstvene discipline. Znanost socialnega dela nastaja iz neposrednega raziskovalnega sodelovanja z ljudmi, kritične analize institucij in politik ter upoštevanja znanja, ki izhaja iz življenjskih izkušenj uporabnic, uporabnikov in skupnosti. Njena naloga ni le ponavljati že uveljavljenih razlag, temveč razvijati nove koncepte in načine razumevanja socialnih problemov, neenakosti, pomoči in družbenih sprememb.

Generativna UI praviloma oblikuje odgovore na podlagi vzorcev v že obstoječih besedilih. Zato je posebej primerna za reproduciranje prevladujočih pojmov, jezikov in teoretskih okvirov, manj pa za prepoznavanje izkušenj, ki so bile v obstoječi literaturi spregledane, utišane ali napačno predstavljene. V podatkovnih virih so lahko nesorazmerno zastopani angleško govoreči prostor, globalni sever, večinske skupine in institucionalni pogledi. Nekritična uporaba UI lahko te neenakosti prenese v raziskovalna vprašanja, kategorije in interpretacije.

Če bi raziskovalke in raziskovalci UI prepustili oblikovanje kategorij, interpretacijo pripovedi in pripravo sklepov, bi lahko znanost postajala vse bolj krožna: novo besedilo bi nastajalo s preoblikovanjem že objavljenega znanja, to besedilo pa bi pozneje postalo podlaga za nove avtomatizirane povzetke. Tak proces zmanjšuje možnosti za teoretsko izvirnost, kritiko ustaljenih predpostavk ter razvoj znanja, ki izhaja iz novih empiričnih ugotovitev.

Avtomatizirano poenotenje jezika lahko zabriše tudi protislovja, negotovost, molk in razlike med izkušnjami. Prav ti elementi pa so pogosto analitično najpomembnejši, saj omogočajo prepoznavanje izključevanja, institucionalnega nasilja in izkušenj, ki ne ustrezajo prevladujočim kategorijam. Naloga raziskovalca_ke ni zgolj urejanje podatkov, ampak odgovorno in transparentno interpretiranje njihovega pomena.

Razvoj znanosti socialnega dela zato zahteva jasno avtorstvo, sledljivost analitičnih odločitev in možnost, da drugi preverijo, kako je raziskovalec_ka prišla od gradiva do ugotovitev. Pri rezultatih UI pogosto ni mogoče ugotoviti, na katerih virih ali korakih sklepanja temeljijo. Sistem lahko oblikuje tudi netočne navedbe, neobstoječe reference in prepričljive, vendar neutemeljene povezave. Če teh procesov ni mogoče pojasniti, raziskovalna analiza ni dovolj transparentna in znanstveno preverljiva.

Omejitev uporabe UI zato varuje tudi epistemološko integriteto socialnega dela: omogoča, da znanje socialnega dela še naprej temelji na odgovornem raziskovalnem odnosu, metodološko preglednem delu, kritični presoji in vključevanju raznolikih oblik znanja. UI je lahko predmet kritičnega raziskovanja in, pod jasno določenimi pogoji, omejen pripomoček, ne sme pa nadomestiti raziskovalnega mišljenja, odnosa z udeleženkami in udeleženci ali odgovornosti raziskovalke za nastalo znanje.

Navodila za odgovorno uporabo umetne inteligence pri študiju

Ta navodila veljajo za uporabo generativne umetne inteligence (UI) pri učenju, pripravi seminarских in vseh oblikah pisnih izdelkov (vključno z zaključnimi deli, predstavitev, izpitih, skupinskem delu in študijski praksi na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani); v tem besedilu se za vse to uporablja enoten pojem 'naloga'.

Med orodja UI sodijo besedilni klepetalniki, iskalniki z generiranimi odgovori, prevajalniki in jezikovni pomočniki z generativnimi funkcijami, orodja za povzemanje, programiranje in analizo podatkov ter sistemi za ustvarjanje ali obdelavo slik, zvoka in videa. UI je vedno bolj prisotna v ozadju različnih orodij, zato je potrebna pozornost – tudi če specifično orodje ni navedeno kot UI orodje, ne pomeni, da za le-tega zapisano ne velja: odgovornost študentke oz. študenta je, da se informira, ali je orodje, ki ga uporablja, UI orodje oz. je orodje, ki deluje s pomočjo UI.

Nosilka oziroma nosilec predmeta lahko uporabo UI dovoli, omeji, zahteva ali popolnoma prepove. Navodilo, podano pri predmetu ali konkretni nalogi, ima prednost pred splošnimi primeri v tem dokumentu. Vendar pa ta navodila veljajo vedno, kadar ni specifičnih navodil pri predmetu, kadar navodila niso sporočena pisno ali se zdijo navodila pri predmetu premalo izčrpna.

1. INTEGRITETA PRI ŠTUDIJU IN AVTORSTVO

Namen študijske obveznosti ni samo izdelati seminarsko nalogo ali drugo vrsto izdelka, temveč pokazati, da ste razvili zahtevano znanje, zmožnost kritičnega mišljenja, strokovno presojo in kompetence socialnega dela.

Uporaba UI je neustrezna, kadar jo uporabljate na način, ki ni dovoljen in je neustrezna vedno, kadar orodje opravi tisti del miselnega ali ustvarjalnega dela, ki se pri nalogi ocenjuje.

- Vaše morajo biti raziskovalne in strokovne odločitve, izbor argumentov, povezovanje virov, vsakršna interpretacija ter končni sklepi.
- Razumeti in znati pojasniti morate vsak del oddane naloge, vključno z literaturo, ki jo v nalogi povzimate – da literaturo povzimate, jo morate pred tem prebrati.
- Za dejstva, koncepte in ugotovitve poiščite, preberite ter navedite izvirne oziroma primarne vire. UI ni zanesljiv znanstveni vir.
- Ne izmišljajte si in ne navajajte virov po občutku; vir mora obstajati in podpirati zapisano trditev. Navedeni vir morate poznati (ste ga prebrali).
- Besedila, ki ga je delno ali v celoti ustvarila UI, ni dovoljeno oddati kot lastno samostojno, avtorsko delo ali z njim prikriti tujega avtorstva in/ali plagiatorstva.
- Kadar je uporaba dovoljena in pomembna za nastanek naloge, jo razkrijte. Prikrita in/ali zamolčana pomoč UI lahko pomeni kršitev akademske integritete.

2. KAKO UI UPORABLJATI KRITIČNO

UI uporabljajte na kritičen način: kadar uporabljate UI za lastno učenje ali iskanje odgovorov, ali npr. kadar je uporaba pri posameznem predmetu dovoljena, je vendarle potrebno UI uporabljati kritično.

Generativna UI napoveduje verjetne odgovore; ne preverja nujno resničnosti in nima strokovne ali moralne odgovornosti. Njeni odgovori lahko odražajo stereotipe, prevladujoče družbene predstave in neenakosti v podatkih, na katerih je bila razvita.

Kadar uporabljate UI, preverite dejstva, citate, številke, pravne informacije in bibliografske podatke v zanesljivih izvirnih virih, ob tem pa še:

- Vprašajte se, čigave izkušnje so v odgovoru vidne in čigave manjkajo; preverite razredne, spolne, rasizirane, starostne, nacionalne, jezikovne in druge pristranskosti.
- Ne zamenjajte tekočega, pravilnega in samozavestnega jezika, ki ga ustvari UI, s pravilnostjo trditev oz. rezultata poizvedbe.
- Ne uporabljajte UI za diagnozo, oceno tveganja, odločanje o pravicah, načrt pomoči ali druge strokovne odločitve v zvezi z resnično osebo.
- Primerjajte odgovor z znanstveno literaturo, etičnimi načeli socialnega dela, zakonodajo in znanjem oseb z izkušnjo obravnavanega pojava.
- Bodite pozorni na neustrezen, diskriminatoren ali stigmatizirajoč jezik. Če ga ne znate prepoznati in z njim ravnati, rezultata ne uporabite.
- Kadar je UI uporabljena za dostopnost ali jezikovno podporo, morate vedno ohraniti lastno vsebinsko presojo in razkriti uporabo UI.

3. VAROVANJE INFORMACIJ IN ZASEBNOSTI UPORABNIKOV IN UPORABNIC

Ne vnašajte podatkov v orodja: V nobeno splošno dostopno (brezplačno), komercialno (plačljivo) ali lokalno (univerzitetno) orodje UI se ne nalaga oz. vnaša ničesar, kar vsebuje informacije o resničnih uporabnicah in uporabnikih socialnega dela - niti takrat, ko bi to počeli zaradi transkripcije, jezikovnega pregleda, prevajanja ali drugih razlogov.

Prepoved velja ne glede na to, ali so bile informacije pridobljene pri študijski praksi, terenskem delu, prostovoljstvu, raziskavi, vajah, superviziji ali iz dokumentacije organizacije ali fakultete. Velja tudi, kadar oseba ni poimenovana, vendar bi jo bilo mogoče prepoznati iz kombinacije okoliščin.

Če ime zamenjate z začetnico ali psevdonomom, podatki praviloma ostanejo osebni podatki in ostanejo občutljivi podatki. To je psevdonimizacija, ne anonimizacija. Oseba je lahko prepoznavna tudi iz kraja, starosti, družinskih razmer, redkega dogodka, institucije ali kombinacije več podrobnosti.

Informacije, ki jih je treba varovati so npr. :

- imena, začetnice, kontaktni podatki, naslovi, identifikacijske številke, uporabniška imena in fotografije;
- starost, kraj, šola, zaposlitev, družinska sestava, redka življenjska okoliščina, čas dogodka ali druga kombinacija podatkov, ki lahko omogoči prepoznavo;

- podatki o zdravju, duševnem zdravju, oviranosti, zasvojenosti, nasilju, spolnosti ali spolni usmerjenosti, etničnem poreklu, veri, političnih stališčih, statusu begunca ali pravnem statusu;
- podatki o otrocih, družinskih razmerjih, socialnih in materialnih stiskah, prejemkih, dolgovih, stanovanjskih razmerah, kazenskih postopkih ali drugih posebej zasebnih okoliščinah;
- zapiski o primeru, 'socialna diagnoza', ocene tveganja, individualni načrti, odločbe, elektronska sporočila, prijave, obrazci in dokumentacija institucij;
- dnevniki prakse, refleksije in študijske naloge, ki opisujejo resnične primere;
- prepisi intervjujev, anketni odgovori, terenski zapiski, fotografije, zaslonske slike ter avdio- in videoposnetki.

Podatki, ki jih je prepovedano vnašati v orodja UI, so tudi drugi podatki, ki morda niso povezani z uporabnicami in uporabniki socialnega dela, npr.:

- izdelki drugih študentk in študentov;
- ocene, povratne informacije in izpitna gradiva;
- podatki o zaposlenih in sodelavcih na praksi in na fakulteti;
- tista učna gradiva, ki niso javna;
- neobjavljeni raziskovalni rezultati;
- projektne prijave, recenzije in zaupni rokopisi;
- zapisniki sestankov in interna dokumentacija;
- gesla, različni podatki za dostop, in drugi varnostni podatki.

Če pomotoma vnesete osebne, zaupne ali druge varovane podatke v UI, takoj prenehajte z uporabo orodja, po možnosti odstranite vsebino ter brez odlašanja obvestite mentorico oziroma izvajalko predmeta. Dogodka ne poskušajte reševati sami z dodajanjem novih podatkov ali pojasnil v isto orodje.

Če orodje omogoča izbris pogovora ali datoteke, ne domnevajte, da je s tem tveganje odpravljeno; o tem se temeljito pozanimajte in preverite, kako je s tem.

Študentka ali študent se ne more sam_a odločiti za uporabo osebnih, zaupnih podatkov v orodjih UI v nobenih okoliščinah; niti npr. če bi poiskal_a in pridobil_a soglasje uporabnika ali uporabnice za uporabo njenih oz. njegovih podatkov v UI, niti če s tem soglašata mentor ali mentorica, ali druga odgovorna strokovna oseba.

Posebej na dodiplomskem in magistrskem študiju to pomeni, da osebnih, zaupnih podatkov ni dovoljeno vnašati v orodja UI. Za uporabo podatkov v UI morajo namreč biti zagotovljeni posebni pogoji (ustrezna pravna podlaga, presoja ustrezne komisije za raziskovalno etiko, varnostni ukrepi, točno določeno orodje za prav to uporabo in polna odgovornost za tovrstno obdelavo).

4. UPORABA UI PRI RAZISKOVANJU IN ŠTUDIJSKI PRAKSI

Omejevanje uporabe UI pri raziskovanju in študijski praksi ni namenjeno samo varovanju osebnih podatkov. Pomembno je tudi za razvoj strokovnih kompetenc študentk in študentov ter za ohranjanje kakovosti znanosti socialnega dela in avtonomije strokovnega dela.

4.1 Raziskovanje

Ne uporabljajte UI pri raziskovanju: uporaba UI pri raziskovanju na Fakulteti za socialno delo UL v splošnem ni dovoljena.

Pri kvalitativnem raziskovanju pomen podatka ni ločen od odnosa, okoliščin njegovega nastanka in družbenega položaja osebe, ki je izkušnjo izrazila. Avtomatizirana analiza lahko izpusti kontekst, spremeni pomen pripovedi, okrepi stereotipe ali glasove udeleženk in udeležencev prilagodi prevladujočim vzorcem, na katerih je bilo orodje razvito. Kritična in refleksivna analiza podatkov je zato odgovornost raziskovalke oziroma raziskovalca in hkrati bistven del raziskovalnega usposabljanja.

Če se zgodi, da bi mentorica predlagala uporabo UI (npr. za jezikovni pregled), je vedno pomembno zasledovati osnovno navodilo, da v orodja UI ni dovoljeno nalagati surovih intervjujev, delov intervjujev, anketnih odgovorov, terenskih zapiskov ali drugih gradiv, ki razkrivajo podatke udeleženk in udeležencev; v orodja ne naložite celih nalog, ampak posamezne dele (tiste, ki ne vsebujejo navedkov intervjuvanih oseb ali drugih podatkov o njih).

Zabeležiti je potrebno vsako rabo: uporabljeno orodje, različico oziroma datum, namen, uporabljene nastavitve, človeške preverbe ter omejitve postopka, zato da je delo mogoče presojati in postopek ponoviti.

4.2 Študijska praksa

Ne uporabljajte UI za naloge študijske prakse: UI ne uporabljajte kot nadomestila za supervizijo, strokovno presojo, refleksijo, načrtovanje dela, pripravo nalog, povezanih s prakso ali razumevanje uporabničinega oziroma uporabnikovega položaja. Za podporo pri navedenih nalogah se obrnite na mentorico oziroma mentorja na fakulteti in v učni bazi.

Z orodji UI ni dovoljeno ustvarjati dnevnikov prakse, opisov primerov, zapisnikov, poročil, strokovnih ocen, načrtov pomoči, itd. V orodja UI tudi ni dovoljeno vnašati dnevnikov prakse, opisov primerov, zapisnikov, poročil, strokovnih ocen, načrtov pomoči, elektronskih sporočil, odločb, fotografij, zvočnih ali slikovnih posnetkov ter drugih informacij, ki se nanašajo na uporabnice, uporabnike, njihove bližnje ali zaposlene v učni bazi. To velja tudi, če odstranite njihova imena ali nekatere druge neposredne identifikacijske podatke.

Informacije, ki jih študentka ali študent pridobi na praksi, niso njena oziroma njegova last. Zaupane so ji oziroma mu v okviru učnega in strokovnega odnosa ter pod pogoji, ki jih določajo organizacija, poklicna zaupnost in namen. Njihovo posredovanje orodju UI bi lahko pomenilo nedovoljeno razkritje in kršitev zaupanja, tudi če zaradi tega ne nastane takoj vidna škoda.

UI prav tako ne uporabljajte za pripravo ocen ogroženosti, odločitev o nadaljnjih ukrepih, predlogov obravnave, zapisov o uporabnikih ali sporočil, ki bi bila poslana uporabnicam, uporabnikom ali drugim institucijam. UI ne uporabljajte pri zastavljanju in pregledu varovanih in tveganih dejavnikov, ki jih opredelite v načrtih pomoči ali kje drugje. Takšni izdelki lahko neposredno vplivajo na pravice, varnost, dostop do storitev in življenjske možnosti ljudi. Za njihovo vsebino mora biti odgovorna konkretna strokovna oseba, ki pozna človeka, okoliščine, pravni in institucionalni okvir ter lahko svojo presojo pojasni in zagovarja.

UI ne more nadomestiti supervizije. Supervizija je zaupen in odgovoren odnos, v katerem je mogoče preverjati dejstva, čustvene odzive, etične dileme, razmerja moči, organizacijske omejitve in možne posledice ravnanja. Orodje UI ne pozna celotnega konteksta, ne prevzema odgovornosti in lahko oblikuje prepričljive, vendar napačne, pristranske ali neustrezne predloge.

Če želite z UI vaditi pogovor, analizo ali načrtovanje, uporabite povsem izmišljen primer oziroma primer, ki ga je za ta namen pripravila mentorica ali profesorica. Izmišljeni primer ne sme biti le nekoliko spremenjen resnični primer. V njem ne sme biti mogoče prepoznati dejanske osebe, organizacije ali dogodka.

Vedno upoštevajte pravila učne baze, načelo poklicne zaupnosti, kodekse etike ter navodila mentorice oziroma mentorja na učni bazi in fakulteti.

5. TRANSPARENTNOST: KAKO UPORABO UI RAZKRITI

Razkritje uporabe ni stvar nadzora, ampak omogoča pošteno presojo naloge in povečuje njeno veljavnost in kredibilnost. Uporabo navedite, kadar je UI vplivala na iskanje, strukturo, besedilo, jezikovno raven, prevod, analizo, kodo, sliko ali drug del naloge - oziroma vedno, kadar to zahteva predmet.

5.1 Transparentno navajanje rabe UI

Rabo UI je potrebno navesti – po navodilih izvajalke predmeta to naredite s pomočjo izjave, ki je priloga tega dokumenta in / ali v samem besedilu ali na drug dogovorjen način.

Navesti je potrebno:

- ime uporabljenega orodja in, če je znano, model ali različico;
- datum oziroma obdobje uporabe;
- namen in fazo dela, v kateri ste orodje uporabili;
- kratek opis obsega uporabe in dela, ki ste ga opravili sami;
- način preverjanja rezultatov in uporabljenih virov;

5.2 Kratek primer navedbe v besedilu naloge

Še posebej v zaključnih delih in drugih nalogah, ki so javno dostopne, je potrebno uporabo UI razkriti v poglavju metodologija ali na drugem primerne mestu v nalogi.

PRIMER ZAPISA: »Pri pripravi naloge sem uporabila [ime orodja, model/različica, datum] za iskanje ustreznih virov literature in jezikovni pregled lastnega besedila. Predloge sem vsebinsko presodila, vse navedbe pa preverila v primarnih virih. Orodje ni ustvarilo argumentacije ali sklepov. V orodje nisem vnesla osebnih, zaupnih ali avtorsko zaščitene gradiv niti informacij o uporabnicah in uporabnikih socialnega dela.«

Če UI niste uporabili, lahko zapišete, da je niste uporabili in se s tem izognete predvidevanju, da ste jo uporabili, a uporabe niste navedli: »Pri pripravi te naloge nisem uporabil_a generativne umetne inteligence.«

6. NEDOVOLJENA RABA

Uporaba UI v nasprotju z navodili pri predmetu, zakrivanje uporabe, oddaja tujega oziroma z UI ustvarjenega dela kot lastnega, izmišljanje virov ali podatkov ter kršitev zaupnosti se lahko obravnavajo kot kršitev študijskih obveznosti oziroma akademske integritete skladno z veljavnimi akti UL in FSD. Samodejna orodja za ocenjevanje verjetnosti uporabe UI niso nezmotljiva. Zato so pomembni preglednost procesa, osnutki in zapiski, preverljivi viri ter vaša zmožnost pojasniti, kako je delo nastalo.

Kršitve lahko vodijo v sprožitev procesa na Disciplinski komisiji Fakultete za socialno delo UL ali druge posledice, ki so v skladu s študijskim redom.

Mentorica ali mentor zaključnega dela lahko ob sumu rabe UI odstopi od mentorstva pri zaključnem delu.

7. NA KRATKO: KAJ JE DOVOLJENO IN PREPOVEDANO

Spodnji pregled pomeni splošna navodila, kadar nimate drugih navodil pri predmetu ali pri izvajalki.

Če kljub tem navodilom niste prepričani, kako ravnati, UI ne uporabite, dokler ne dobite potrditve ali pojasnila izvajalke predmeta.

POGOSTO DOVOLJENO - uporabo je treba navesti	PREPOVEDANO	PREPOVEDANO
razlaga pojmov za učenje in samopreverjanje; ustvarjanje vprašanj za vajo ali povratne informacije na osnutek, ki ste ga pripravili sami; predlogi ključnih besed in iskalnih nizov za literaturo; jezikovni pregled lastnega, nezaupnega besedila brez dodajanja novih vsebin; prevod posameznih izrazov ali krajših odlomkov, kadar jezik ni predmet ocenjevanja; tehnična pomoč pri oblikovanju, preglednicah z neresničnimi oziroma podatki, ki ne veljajo za občutljive in / ali osebne podatke	povzemanje, preoblikovanje ali obsežnejše parafraziranje delov besedila; prevajanje celotne naloge, ki se ocenjuje; kodiranje, razvrščanje, analiza raziskovalnih podatkov; transkripcija ali povzemanje intervjujev in drugih raziskovalnih gradiv; ustvarjanje slik, posnetkov, sintetičnih podatkov ali primerov, ki so del naloge za ocenjevanje; uporaba pri izpitu, kolokviju ali drugi časovno omejeni nalogi.	oddaja dela ali cele naloge, ki jo je ustvarila UI, kot lastnega dela; uporaba UI tam, kjer je izrecno prepovedana; izmišljanje virov, podatkov, rezultatov, intervjujev ali citatov; parafraziranje z namenom prikrivanja plagiatstva; vnos osebnih ali zaupnih podatkov, podatkov o uporabnicah in uporabnikih ali dokumentov brez dovoljenja; nalaganje celotnih avtorsko zaščenih besedil, do katerih nimate pravice takšne uporabe; prepuščanje presoje ali odločitev UI: npr. za strokovna vprašanja, etične dileme ali vidike varnosti oseb ali situacij

8. KONTROLNI SEZNAM PRED ODDAJO NALOGE

- ☐ Preverila oziroma preveril sem navodila pri predmetu.
- ☐ Osrednje ideje, argumenti, analiza in sklepi so rezultat mojega dela.
- ☐ Razumem in znam pojasniti vsak del oddane naloge.
- ☐ Če sem pri pripravi naloge uporabljal_a UI, sem nato sama (brez UI) preverila oziroma preveril sem vse trditve, citate, podatke in bibliografske navedbe.
- ☐ Navedla oziroma navedel sem izvirne znanstvene in strokovne vire, ne odgovora UI namesto njih.
- ☐ Če sem pri pripravi naloge uporabljal_a UI, sem nato sama (brez UI) preverila oziroma preveril sem morebitne stereotipe, izključevanje in diskriminatorne vidike.
- ☐ V UI nisem vnesla oziroma vnesel nobenih podatkov o uporabnicah in uporabnikih socialnega dela.
- ☐ V UI nisem vnesla oziroma vnesel občutljivih podatkov, zaupnih dokumentov ali nedovoljenih avtorsko zaščitene gradiv.
- ☐ Uporabo UI sem razkrila oziroma razkril na predpisani način.
- ☐ Za celotno oddano vsebino prevzemam odgovornost.

9. INFORMACIJE

Za nadaljnja vprašanja o dovoljeni uporabi pri nalogi: izvajalka oziroma izvajalec predmeta ali mentorica oziroma mentor.

Za pomoč pri iskanju in navajanju virov: knjižnica FSD.

Raba UI na Univerzi v Ljubljani: [Smernice](#)

Posodabljanje: Ker se orodja, pravila in dobre prakse hitro spreminjajo, FSD navodila pregleda najmanj enkrat letno ter ob večjih spremembah tehnologije ali pravnega okvira. Vedno preverite, da uporabljate različico veljavno v akademskem letu, v katerem oddajate naloge.

PRILOGA 1: Primer Izjave, ki se uporablja pri oddaji pisnih izdelkov

Izjava se priloži izdelku, kadar to zahteva izvajalka predmeta (ali v drugih primerih).

IZJAVA O UPORABI GENERATIVNE UMETNE INTELIGENCE

Ime in priimek	
Predmet	
Naslov izdelka	
Uporaba UI	☐ DA ☐ NE
Orodje, model/različica	
Datum/obdobje uporabe	
Namen in faza uporabe	
Obseg uporabe in lastni prispevek	
Način preverjanja rezultatov in virov	

S podpisom potrjujem, da je oddana naloga rezultat mojega lastnega dela; da sem uporabo UI opisal_a; da sem rezultate UI kritično preveril_a; ter da v orodje UI nisem vnesel_a informacij o uporabnicah in uporabnikih socialnega dela, osebnih ali zaupnih podatkov oziroma nedovoljenih avtorsko zaščiteneh gradiv.

Kraj in datum

Podpis

Dokumenti, uporabljeni pri pripravi *Navodil za odgovorno uporabo umetne inteligence pri študiju FSD UL*

Priporočila Univerze v Ljubljani pri uporabi umetne inteligence: [Povezava](#)

Smernice za uporabo umetne inteligence Univerze v Ljubljani: <https://www.uni-lj.si/univerza/smernice-za-uporabo-umetne-inteligence>

Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR), Uredba (EU) 2016/679: [Povezava](#)

Informacijski pooblaščenec RS: Generativna umetna inteligenca pod drobnogledom: [Povezava](#)

Evropski odbor za varstvo podatkov: Opinion 28/2024 on certain data protection aspects related to the processing of personal data in the context of AI models: [Povezava](#)

Pravilnik o disciplinski odgovornosti študentov UL - neuradno prečiščeno besedilo: [Povezava](#)

Kolofon

Naslov: Navodila za odgovorno uporabo umetne inteligence pri študiju FSD UL

Avtorica: Ana M. Sobočan

Pregled besedila: Mojca Urek, Jana Mali, Vera Grebenc, Anuška Podvršič

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo
Ljubljana, 2026

1. elektronska izdaja

Datum javne objave: 1.10.2026

Dostopno na: www.fsd.uni-lj.si

Citiranje:

Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani (2026). *Navodila za odgovorno uporabo umetne inteligence pri študiju FSD UL*. www.fsd.uni-lj.si